

4. Η υποχρέωση αιτιολογήσεως των βλαπτικών αποφάσεων, η οποία προβλέπεται από το άρθρο 25 του ΚΥΚ, έχει στόχο να επιτρέψει στον κοινοτικό δικαστή να ασκήσει τον έλεγχο της νομιμότητας της απόφασεως και να παράσχει στον ενδιαφερόμενο επαρκείς ενδείξεις ώστε να γνωρίσει αν η απόφαση είναι θεμελιωμένη ή αν πάσχει ελάττωμα που επιτρέπει να αμφισβητηθεί η νομιμότητά της. Η επιταγή αυτή τηρείται όταν η πράξη που είναι δεκτική προσφυγής ακυρώσεως έχει εκδοθεί εντός πλαισίου που είναι γνωστό στον περί ου πρόκειται υπάλληλο και που του επιτρέπει να αντιληφθεί το περιεχόμενο του μέτρου που τον αφορά προσωπικά.
5. Η έννοια της καταχρήσεως εξουσίας αναφέρεται στο γεγονός ότι μια διοικητική αρχή έχει κάνει χρήση των εξουσιών της για σκοπό διαφορετικό από εκείνον για τον οποίο της έχουν απονεμηθεί. Μια απόφαση έχει εκδοθεί κατά κατάχρηση εξουσίας όταν, βάσει αντικειμενικών, ουσιωδών και συγκλινουσών ενδείξεων, προκύπτει ότι έχει εκδοθεί προς επίτευξη σκοπών ξένων προς αυτούς που επικαλείται.
6. Το καθήκον αρωγής της διοικήσεως έναντι των υπαλλήλων της αντικατοπτρίζει την ισορροπία των αμοιβαίων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που έχει δημιουργήσει ο ΚΥΚ στις σχέσεις μεταξύ της διοικητικής αρχής και των υπαλλήλων. Πάντως, οι επιταγές του καθήκοντος αρωγής δεν μπορούν να εμποδίσουν την ΑΔΑ να λάβει τα μέτρα τοποθετήσεως των υπαλλήλων που θεωρεί αναγκαία προς το συμφέρον της υπηρεσίας, αφού η πλήρωση κάθε θέσεως πρέπει να στηρίζεται προεχόντως στο συμφέρον της υπηρεσίας. Επομένως, λαμβανομένης υπόψη της εκτάσεως της εξουσίας εκτιμήσεως των θεσμικών οργάνων κατά την αξιολόγηση του συμφέροντος της υπηρεσίας, ο έλεγχος του κοινοτικού δικαστή πρέπει να περιορίζεται στο ζήτημα αν η ΑΔΑ κινήθηκε εντός ευλόγων ορίων και δεν έκανε χρήση της εξουσίας της εκτιμήσεως κατά τρόπο προδήλως εσφαλμένο.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 16ης Δεκεμβρίου 1993 *

Στην υπόθεση T-80/92,

Mariette Turner, πρώην υπάλληλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, κάτοικος Βρυξελλών, εκπροσωπούμενη από τον Georges Vandersanden, δικηγόρο Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Alex Schmitt, 62, avenue Guillaume,

ενάγουσα,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον Gianluigi Valsesia, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, επικουρούμενο από τον Denis Waelsbrouck, δικηγόρο Βρυξελλών, με αντίκλητο τον Nicola Anicchino, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

εναγομένης,

που έχει ως αντικείμενο την επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης λόγω της ηθικής βλάβης που φέρεται ότι υπέστη η ενάγουσα εξαιτίας της αυτεπάγγελτης μετακινήσεώς της και των συνθηκών υπό τις οποίες έγινε η μετακίνηση αυτή,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Α. Καλογερόπουλο, Πρόεδρο, D. P. M. Barrington και R. Schintgen, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 13ης Ιουλίου 1993,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

- 1 Η ενάγουσα, η οποία είναι ιατρός, είναι πρώην υπάλληλος της Επιτροπής. Συμπλήρωσε την ηλικία συνταξιοδότησεως κατά τα τέλη του 1992. Από το 1981 ως τον Φεβρουάριο του 1992 υπηρετούσε στη μονάδα «Ασφάλιση κατά ασθενείας και ατυχημάτων» της Διευθύνσεως Β «Δικαιώματα και Υποχρεώσεις» της Γενικής Διευθύνσεως Προσωπικού και Διοικήσεως (ΓΔ ΙΧ).

- 2 Στις 9 Ιανουαρίου 1992 η ενάγουσα είχε συνομιλία με τον R., διευθυντή της, κατά τη διάρκεια της οποίας συζητήθηκε το ζήτημα της μετακινήσεώς της στη μονάδα «Υγειονομική Υπηρεσία-Βρυξέλλες» (στο εξής: υγειονομική υπηρεσία) εντός της αυτής διεύθυνσεως. Το περιεχόμενο της συνομιλίας αυτής αποτελεί αντικείμενο δισταμένων εκτιμήσεων: η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η ενάγουσα πληροφορήθηκε σαφώς την προσεχή μετακίνησή της προς το συμφέρον της υπηρεσίας· η ενάγουσα θεωρεί αντιθέτως ότι συζητήθηκε μόνο μια πρόταση μετακινήσεως.
- 3 Στις 15 Ιανουαρίου 1992 η ενάγουσα είχε συνομιλία με τον Dr H., προϊστάμενο της υγειονομικής υπηρεσίας. Και εδώ επίσης οι διάδικοι εκτιμούν διαφορετικά το περιεχόμενο της συνομιλίας. Κατά την Επιτροπή, ο Dr H. υπέδειξε στην ενάγουσα τα μελλοντικά της καθήκοντα εντός της υγειονομικής υπηρεσίας· κατά την ενάγουσα, η συζήτηση περιστράφηκε γύρω από την πιθανότητα μετακινήσεώς της.
- 4 Δεν αμφισβητείται ότι κατά τη διάρκεια των συναντήσεων αυτών η ενάγουσα εκδήλωσε τη διαφωνία της ως προς οποιαδήποτε μετακίνηση κατά τη διάρκεια των τελευταίων μηνών της σταδιοδρομίας της.
- 5 Η ενάγουσα τελούσε σε άδεια ασθενείας από τις 3 ως τις 12 Φεβρουαρίου 1992. Έλαβε εντούτοις γνώση ενός σημειώματος που απέστειλε στις 6 Φεβρουαρίου 1992 ο C., προϊστάμενος της μονάδας «Ασφάλιση κατά ασθενείας και ατυχημάτων», στην A., γραμματέα της ενάγουσας, στο οποίο αναγραφόταν ότι «προς το συμφέρον της υπηρεσίας η Dr Turner μετατέθηκε στην υγειονομική υπηρεσία από 1ης Φεβρουαρίου 1992» και ότι ο D., γενικός διευθυντής της ΓΔ IX, δέχθηκε την επιθυμία της A. να παραμείνει με την ενάγουσα μετά τη μετακίνησή της.
- 6 Με έγγραφο της 7ης Φεβρουαρίου 1992 ο δικηγόρος της ενάγουσας εξέφρασε στον C. την έκπληξη που προκάλεσε στην ενάγουσα η ανακοινωθείσα στη γραμματέα της απόφαση περί αυτεπάγγελτης μετακινήσεώς της στην υγειονομική υπηρεσία από 1ης Φεβρουαρίου 1992 και υπογράμμισε ότι η ενδιαφερόμενη ουδόλως είχε ενημερωθεί σχετικά με την απόφαση που την αφορούσε.

Με συστημένη επιστολή της 7ης Φεβρουαρίου 1992, την οποία έλαβε στην κατοικία της στις 10 Φεβρουαρίου 1992, η ενάγουσα πληροφορήθηκε ρητώς την απόφαση της αρμόδιας για τους διορισμούς αρχής (στο εξής: ΑΔΑ) περί αυτεπάγγελτης τοποθετήσεώς της στην υγειονομική υπηρεσία. Η απόφαση αυτή χρονολογείται από τις 31 Ιανουαρίου 1992 και, κατά το άρθρο 2, ισχύει από την 1η Φεβρουαρίου 1992.

- 8 Στις 14 Φεβρουαρίου 1992 η ενάγουσα είχε τηλεφωνική συνομιλία με τον Dr H., ο οποίος συνόψισε το περιεχόμενό της σε σημείωμα που απέστειλε την ίδια ημέρα στην ενάγουσα. Με το σημείωμα αυτό, ο Dr H. βεβαίωνε ότι έλαβε γνώση των επιφυλάξεων που διατύπωσε η ενάγουσα όσον αφορά τη μετακίνησή της, ότι παρά ταύτα έκρινε ότι η μετακίνηση αυτή ήταν αναγκαία για να ενισχυθεί ο αριθμός των ιατρών υπαλλήλων που εργάζονται στην υγειονομική υπηρεσία, ότι ήταν διατεθειμένος να δεχθεί την ενάγουσα στην ομάδα του «υπό τους καλύτερους ορωνούς» και ότι τίποτε δεν αντετίθετο στην ανανέωση της ιατρικής ημιαπασχολήσεώς της κάθε φορά που αυτό θα ήταν αναγκαίο. Όσον αφορά το αίτημα της ενάγουσας να λάβει γραπτή περιγραφή των καθηκόντων της στην υγειονομική υπηρεσία, εξηγούσε ότι δεν θεωρούσε την περιγραφή αυτή πρωταρχικής σημασίας, δεδομένου ότι οι στόχοι της υγειονομικής υπηρεσίας δεν είχαν αλλάξει από της αποχωρήσεως της ενδιαφερομένης. Τέλος, προσέθεσε ότι θα ήταν πάντοτε δυνατόν να γίνουν κατά τη μεταβατική περίοδο συνεννοήσεις μεταξύ των υπηρεσιών ώστε να εξασφαλιστεί η ανάληψη και διεκπεραίωση των φακέλων της ενάγουσας από τον διάδοχό της.
- 9 Στις 16 Φεβρουαρίου 1992 ο Dr H. παρέδωσε στην ενάγουσα ένα έγγραφο γενικού περιεχομένου για τη λειτουργία της υγειονομικής υπηρεσίας.
- 10 Στις 17 Φεβρουαρίου 1992, απαντώντας στο από 7ης Φεβρουαρίου έγγραφο του δικηγόρου της ενάγουσας, ο D., γενικός διευθυντής της ΓΔ ΙΧ, εξήγησε ότι η ενάγουσα είχε πληροφορηθεί προφορικώς στις 9 Ιανουαρίου 1992 την πρόθεση μετακινήσεώς της μαζί με τη θέση της, προς το συμφέρον της υπηρεσίας, στην υγειονομική υπηρεσία από 1ης Φεβρουαρίου 1992 και ότι, με την ευκαιρία αυτή, της είχαν εκτεθεί οι λόγοι της αποφάσεως αυτής, οι οποίοι συνδέονταν ουσιαστικώς με την αύξηση του όγκου εργασίας εντός της υγειονομικής υπηρεσίας. Προσέθεσε ότι η ενάγουσα είχε προσκληθεί σε διάφορες συνομιλίες προκειμένου να συζητηθούν οι λεπτομέρειες της μετακινήσεώς της, αλλά αυτή ποτέ δεν εμφανίστηκε. Ξοστερα από ακριβώς αυτή την κατάσταση, της επιβεβαιώθηκε και της κοινοποιήθηκε εγγράφως η απόφαση μετακινήσεως.

- 11 Στις 18 Φεβρουαρίου 1992 πραγματοποιήθηκε στο γραφείο της ενάγουσας μια συγκέντρωση κατά την οποία της παρουσιάστηκε ο διάδοχός της και συζητήθηκαν οι λεπτομέρειες της μεταβίβασης των φακέλων σ' αυτόν. Σε σημείωμα της ίδιας ημέρας, το οποίο απεστάλη στον D., στον C. και στην ενάγουσα και στο οποίο εκτέθηκαν συνοπτικώς τα διαμειφθέντα κατά τη συνάντηση, ο R. ανήγγειλε ότι συμφωνήθηκε να περατωθεί η μεταβίβαση των φακέλων εντός μιας έως δύο εβδομάδων κατ' ανώτατο όριο.
- 12 Σε σημείωμα της 24ης Φεβρουαρίου 1992, απαντώντας στο σημείωμα του R. της 18ης Φεβρουαρίου 1992, η ενάγουσα ισχυρίστηκε, ιδίως, ότι δεν πληροφορήθηκε την προσεχή μετακίνησή της κατά την ομιλία που είχε με τον R. στις 9 Ιανουαρίου 1992 και ότι δεν γεννάται ζήτημα αλληπαλλήλων υπαναχωρήσεων εκ μέρους της, δεδομένου ότι δεν έγινε καμία έγγραφη ή προφορική πρόσκληση εκ μέρους του R. Προσέθεσε ότι έκρινε ελάχιστα ρεαλιστική την προθεσμία της μιας έως δύο εβδομάδων που προτάθηκε για τη μεταβίβαση των φακέλων και την ενημέρωση του διαδόχου της.
- 13 Με έγγραφο της 19ης Φεβρουαρίου 1992, το οποίο απηύθυνε στον Dr H., η ενάγουσα επανέλαβε τη διαφωνία της ως προς την αυτεπάγγελτη μετακίνησή της, λίγους μήνες πριν από τη συνταξιοδότησή της, μετακίνηση την οποία θεωρούσε αντίθετη προς το συμφέρον της υπηρεσίας. Προσέθεσε ότι δεν είχε ακόμη λάβει λεπτομερή περιγραφή των νέων της καθηκόντων και διερωτάτο ως προς το αν συνδέεται η απόφαση μετακινήσεώς της με το γεγονός ότι τότε τελούσε σε διένεξη με την Επιτροπή σχετικά με τη διαχείριση του ταμείου ασθένειας από τον C.
- 14 Στην από 26 Φεβρουαρίου 1992 απάντησή του, ο Dr H. υπενθύμισε στην ενάγουσα ότι της είχε κοινοποιήσει συνοπτικό πίνακα των δραστηριοτήτων της υγειονομικής υπηρεσίας και της διευκρίνισε ότι αναμενόταν στην υπηρεσία αυτή το αργότερο στις 4 Μαρτίου.
- 15 Με έγγραφο της 5ης Μαρτίου 1992 η ενάγουσα πληροφορήθηκε ότι στις 10 Μαρτίου 1992 θα επραγματοποιείτο μεταφορά των αντικειμένων της στην υγειονομική υπηρεσία. Την ίδια ημέρα ζήτησε να της δοθεί αναστολή για ιατρικούς λόγους ως τις 25 Μαρτίου 1992. Με έγγραφο της 6ης Μαρτίου 1992 ο D. την ειδοποίησε ότι δέχθηκε το αίτημά της αυτό, όχι μόνο διότι έλαβε υπόψη

τους ιατρικούς λόγους που επικαλέστηκε η ενάγουσα, αλλά επίσης για να δείξει σαφώς τη βούλησή του και τη βούληση των συνεργατών του να εξασφαλίσουν στην ενάγουσα ανάληψη των νέων της καθηκόντων υπό τις καλύτερες συνθήκες αλληλεγγύης.

- 16 Στις 6 Μαρτίου 1992 η ενάγουσα υπέβαλε διοικητική ένσταση κατά της αποφάσεως περί αυτεπάγγελτης μετακινήσεως μαζί με τη θέση της στην υγειονομική υπηρεσία προς το συμφέρον της υπηρεσίας. Στην ένστασή της αυτή επαναλάμβανε κατ' ουσίαν τις αιτιάσεις που είχε ήδη εκθέσει στα προαναφερθέντα προηγούμενα σημειώματα.
- 17 Με έγγραφο της 19ης Μαρτίου 1992 ο Dr H., αναφερόμενος στην ένσταση, υπενθύμισε στην ενάγουσα ότι δεν μπορούσε να συμμεριστεί την άποψή της ότι η μετακίνησή της δεν εδικαιολογείτο από το συμφέρον της υπηρεσίας και ότι δεν υφίστατο τίποτε το πραγματικά επείγον. Της υπενθύμισε επίσης ότι δεν μπόρεσε να της εξηγήσει, κατά τη διάρκεια της συνομιλίας τους της 17ης Φεβρουαρίου 1992, τα καθήκοντα που θα της ανειπίθεντο στη νέα της υπηρεσία, δεδομένου ότι είχε ζητήσει να θεωρηθεί η συνομιλία αυτή προσωπική. Προσέθεσε ότι:

«Μπορώ πάντως να σας δώσω άνετα γραπτές διευκρινίσεις για τις δραστηριότητες που σκέπτομαι να σας προτείνω εντός της υγειονομικής υπηρεσίας, λαμβάνοντας υπόψη τις άδειες που έχετε ακόμη να λάβετε καθώς και την κατάσταση της υγείας σας:

- να με συμβουλευέτε προσωπικά επί ακανθωδών ιατρικών και διοικητικοϊατρικών προβλημάτων καθώς και να με επικουρείτε στις σχέσεις με τους ιατρούς των Βρυξελλών γενικά και με τις βελγικές ιατρικές σχολές ειδικότερα, προ παντός δε με τις πανεπιστημιακές κλινικές·
- να ενισχύετε τον τομέα ελέγχου απουσίας-ασθενείας·
- να μας εκπροσωπείτε στις επιτροπές αναπηρίας για λογαριασμό της ΑΔΑ·
- να προβαίνετε στις ετήσιες ιατρικές εξετάσεις των υπαλλήλων (με την ευκαιρία, όλοι, καθώς και εγώ εφόσον μπορώ, προβαίνουμε στις ετήσιες ιατρικές εξετάσεις των υπαλλήλων και στις ιατρικές εξετάσεις πριν από την πρόσληψη)·

- να ενισχύετε τον τομέα της κυρίως ιατρικής εργασίας και ιδίως τις επιτόπιες επισκέψεις στα διάφορα κτίρια όπου είναι διασκορπισμένη η Επιτροπή·
- να προβαίνετε στις ιατρικές εξετάσεις πριν από την πρόσληψη, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό θα συμβιβάζεται με το ωράριο ημιαπασχολήσεώς σας (εφόσον οι εξετάσεις αυτές θα ενεργούνται το πρωί).»

- 18 Ο Dr H. προσέθεσε επίσης ότι θεωρούσε ότι τα καθήκοντα αυτά δεν ήταν ούτε ασυμβίβαστα με τον βαθμό της ενάγουσας ούτε ακατάλληλα ενόψει της πείρας της ούτε, πολύ περισσότερο, ανάξια της επαγγελματικής μορφώσεώς της και της πείρας της ως νοσοκομειακής ιατρού και ότι για το θέμα αυτό είχε θελήσει να συζητήσει μαζί της στο γεύμα στο οποίο την είχε προσκαλέσει, αλλά στο οποίο δύο φορές δήλωσε ότι δεν θα προσέλθει.
- 19 Με έγγραφο της 19ης Μαρτίου 1992 ο δικηγόρος της ενάγουσας κάλεσε τον D. να αναθεωρήσει την απόφαση μετακινήσεως που αφορούσε την πελάτιδά του. Με έγγραφο της 25ης Μαρτίου 1992 ο D. απάντησε ότι η απόφαση ελήφθη αποκλειστικώς προς το συμφέρον της υπηρεσίας και ότι η ενάγουσα είχε ενημερωθεί για τη φύση των νέων της καθηκόντων.
- 20 Στις 27 Μαρτίου και στις 6 Απριλίου 1992 έγιναν μεταξύ της ενάγουσας και του δικηγόρου της, αφενός, και των εκπροσώπων της Επιτροπής, αφετέρου, δύο συναντήσεις κατά τη διάρκεια των οποίων οι διάδικοι εξέθεσαν τις αντίστοιχες απόψεις τους.
- 21 Με έγγραφο της 14ης Απριλίου 1992 που απηύθυνε στον Dr H. η ενάγουσα επέκρινε την περιγραφή των μελλοντικών της καθηκόντων στην υγειονομική υπηρεσία η οποία, «από την έλλειψη δομής της, αποδεικνύει την προχειρότητα όλης αυτής της λυπηρής ενέργειας της αυτεπάγγελτης μετακινήσεως».
- 22 Με έγγραφο της 7ης Αυγούστου 1992 η ενάγουσα πληροφορήθηκε ότι η Επιτροπή έλαβε στις 31 Ιουλίου 1992 απόφαση περί απορρίψεως της ενστάσεώς της. Διατηρώντας την απόφαση μετακινήσεως, η Επιτροπή αντικατέστησε πάντως την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος της για τις 15 Φεβρουαρίου 1992, ώστε να αποφευχθεί κάθε επίκριση από τυπική άποψη.

Ένδικη διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 23 Υπό τις περιστάσεις αυτές, με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 28 Σεπτεμβρίου 1992 η ενάγουσα άσκησε αγωγή περί επιδικάσεως χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω της ηθικής βλάβης που θεωρεί ότι υπέστη από την απόφαση περί αυτεπάγγελτης μετακινήσεώς της και από τις περιστάσεις υπό τις οποίες ελήφθη η απόφαση αυτή.
- 24 Η έγγραφη διαδικασία διεξήχθη κανονικά και περατώθηκε στις 24 Απριλίου 1993.
- 25 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις που τους έθεσε το Πρωτοδικείο κατά τη συνεδρίαση της 13ης Ιουλίου 1993. Ο εκπρόσωπος του εναγομένου οργάνου απάντησε ειδικά σε τρεις ερωτήσεις που το Πρωτοδικείο του είχε απευθύνει προηγουμένως. Ο Πρόεδρος κήρυξε τη λήξη της προφορικής διαδικασίας κατά το πέρας της συνεδριάσεως.
- 26 Η ενάγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να επιδικάσει στην ενάγουσα 1 ECU συμβολικά ως χρηματική ικανοποίηση λόγω της ηθικής βλάβης που υπέστη από την απόφαση αυτεπάγγελτης μεταθέσεως στην υγειονομική υπηρεσία των Βρυξελλών από 1ης Φεβρουαρίου 1992 και από τις συνθήκες υπό τις οποίες ελήφθη η απόφαση αυτή·
 - να καταδικάσει την εναγομένη στο σύνολο των δικαστικών εξόδων.
- 27 Η εναγομένη ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να απορρίψει την αγωγή ως αβάσιμη·

— να καταδικάσει την ενάγουσα στα δικαστικά της έξοδα.

Επί της ουσίας

- 28 Η ενάγουσα προβάλλει ότι υπέστη ηθική βλάβη απορρέουσα από διάφορα πταίσματα στα οποία υπέπεσε η Επιτροπή — διαδικαστικές πλημμέλειες, παράβαση των άρθρων 7 και 25 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΥΚ), κατάχρηση εξουσίας και παράβαση του καθήκοντος αρωγής — και ότι πρέπει να επιδικαστεί χρηματική ικανοποίηση λόγω της βλάβης αυτής. Πριν εξεταστούν οι διαφοροί ισχυρισμοί τους οποίους προβάλλει η ενάγουσα για να θεμελιώσει την ύπαρξη υπηρεσιακού πταίσματος δυναμένου να γεννήσει ευθύνη της Επιτροπής, πρέπει να γίνουν ορισμένες διευκρινίσεις όσον αφορά τον νομικό χαρακτήρισμό του επιμάχου μέτρου.
- 29 Δεν αμφισβητείται ότι το μέτρο αυτό, το οποίο προβλέπει τη μεταφορά της ενάγουσας μαζί με τη θέση της από τη μονάδα «Ασφάλιση κατά ασθενείας και ατυχημάτων» στην υγειονομική υπηρεσία, ελήφθη χωρίς συναίνεση της ενδιαφερομένης. Τέτοιες μεταφορές χαρακτηρίζονται συχνά ως «αυτεπάγγελτες μεταθέσεις», τον όρο δε αυτόν όπως και τον όρο «μετάθεση» χρησιμοποίησαν οι διάδικοι για να χαρακτηρίσουν το επίμαχο μέτρο τόσο κατά τη διάρκεια των συζητήσεων που προηγήθηκαν της ασκήσεως της αγωγής όσο και κατά τη διάρκεια της ίδιας της έγγραφης διαδικασίας.
- 30 Στην απόφασή του της 8ης Ιουνίου 1993, T-50/92, Fiorani κατά Κοινοβουλίου (Συλλογή 1993, σ. II-555, σκέψη 27), το Πρωτοδικείο (τέταρτο τμήμα) είχε την ευκαιρία να υπενθυμίσει, αφενός μεν, ότι «ο χαρακτηρισμός εκ μέρους των διαδίκων ενός μέτρου ως μεταθέσεως, μετακινήσεως ή μετατάξεως δεν δεσμεύει το Πρωτοδικείο», αφετέρου δε, ότι «από το σύστημα του ΚΥΚ προκύπτει ότι μετάθεση κατά κυριολεξία υπάρχει μόνο στην περίπτωση μεταφοράς υπαλλήλου σε θέση κενή. Από αυτό προκύπτει ότι κάθε κατά κυριολεξία μετάθεση υπόκειται στις διατυπώσεις που προβλέπουν τα άρθρα 4 και 29 του ΚΥΚ. Αντιθέτως, οι διατυπώσεις αυτές δεν εφαρμόζονται στην περίπτωση μετακινήσεως του υπαλλήλου μαζί με τη θέση του, λόγω του γεγονότος ότι η μεταφορά αυτή δεν δημιουργεί κενή θέση».

- 31 Δεδομένου ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, είναι σαφές ότι η ενάγουσα μεταφέρθηκε μαζί με τη θέση της και όχι σε κενή θέση και για να αποφευχθεί οποιαδήποτε σύγχυση ως προς τον νομικό χαρακτηρισμό του επιμάχου μέτρου, στην παρούσα απόφαση θα γίνεται λόγος περί «μετακινήσεως» της ενάγουσας.
- 32 Πρέπει να διευκρινιστεί σχετικά ότι ο νομικός χαρακτηρισμός του επιμάχου μέτρου δεν έχει επίπτωση στην εκτίμηση των αιτιάσεων που προβάλλει η ενάγουσα. Ειδικότερα, όπως έκρινε το Δικαστήριο στην απόφασή του της 21ης Μαΐου 1981, 60/80, Kindermann κατά Επιτροπής (Συλλογή 1981, σ. 1329, σκέψη 14), «οι αποφάσεις μετακινήσεως, όπως και οι μεταθέσεις, υπόκεινται, όσον αφορά την προάσπιση των δικαιωμάτων και των νομίμων συμφερόντων των περί ων πρόκειται υπαλλήλων, στους κανόνες του άρθρου 7, παράγραφος 1, του ΚΥΚ, ιδίως υπό την έννοια ότι η μετακίνηση των υπαλλήλων δεν δύναται να γίνει παρά προς το συμφέρον της υπηρεσίας και με σεβασμό της ισοτιμίας των θέσεων».

Επί της υπάρξεως διαδικαστικής πλημμελείας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 33 Η ενάγουσα δηλώνει ότι, κατά τη διάρκεια των συνομιλιών που πραγματοποιήθηκαν στις 9 και 15 Ιανουαρίου 1992, δεν ενημερώθηκε για μια απόφαση μετακινήσεως που την αφορούσε, αλλά απλώς για μια πρόταση μετακινήσεως. Προσθέτει ότι τυχαίως, κατά τη διάρκεια τηλεφωνικής συνομιλίας που είχε με τη γραμματέα της όταν τελούσε σε άδεια ασθενοείας, έλαβε γνώση της επίμαχης αποφάσεως.
- 34 Η ενάγουσα θεωρεί ότι η επίμαχη απόφαση έχει αναδρομική ισχύ, εφόσον ίσχυσε από την 1η Φεβρουαρίου 1992, αλλά της κοινοποιήθηκε με έγγραφο της 7ης Φεβρουαρίου 1992. Ισχυρίζεται ότι η αναδρομικότητα αυτή πρέπει να θεωρηθεί παράνομη, εφόσον δεν επιτρέπεται παρέκκλιση από την αρχή της ασφαλείας δικαίου παρά μόνον κατ' εξαίρεση, όταν το απαιτεί ο σκοπός που πρέπει να επιτευχθεί και όταν έχει γίνει δεόντως σεβαστή η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των ενδιαφερομένων. Οι εξαιρετικές αυτές προϋποθέσεις δεν πληρούνται εν προκειμένω.

- 35 Η Επιτροπή απαντά ότι μια απόφαση περί μετακινήσεως όπως η επίμαχη δεν μπορεί να παραγάγει αποτελέσματα παρά μόνον από τη στιγμή που ο οικείος υπάλληλος πράγματι αναλαμβάνει καθήκοντα στη νέα του υπηρεσία. Ισχυρίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, η δημοσίευση και η κοινοποίηση μιας πράξεως δεν συνιστούν ουσιώδεις τύπους κατά την έννοια του άρθρου 173 της Συνθήκης ΕΟΚ και ότι οι τυχόν παρατυπίες που προκύπτουν από τη δημοσίευση ή την κοινοποίηση δεν συνεπάγονται την ακυρότητα της πράξεως αλλά, το πολύ, τη μη έναρξη της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής ακυρώσεως (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 14ης Ιουλίου 1972, 48/69, ICI κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 99, και της 29ης Μαΐου 1974, 185/73, König, Συλλογή τόμος 1974, σ. 313). Εφόσον η ενάγουσα μπορούσε να ασκήσει προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως περί μετακινήσεώς της από της κοινοποιήσεως της αποφάσεως αυτής, το γεγονός ότι η κοινοποίηση υπήρξε «καθυστερημένη» δεν αποτελεί πταίσμα ούτε προκάλεσε οποιαδήποτε βλάβη.
- 36 Επιπλέον, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η ενάγουσα πληροφορήθηκε την προσεχή μετακίνησή της κατά τη διάρκεια της συνομιλίας που είχε με τον R. στις 9 Ιανουαρίου 1992 και ότι το ζήτημα της προσεχούς μετακινήσεώς της ανακινήθηκε επίσης κατά τη συνομιλία που είχε, στις 15 Ιανουαρίου 1992, με τον Dr H.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 37 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει κατ' αρχάς ότι η επίμαχη απόφαση ελήφθη την Παρασκευή 31 Ιανουαρίου 1992 και ότι, κατά το άρθρο 2, άρχισε να ισχύει το Σάββατο 1 Φεβρουαρίου 1992. Περαιτέρω, διαπιστώνει ότι η ενάγουσα τελούσε σε άδεια ασθενείας από τη Δευτέρα 3 Φεβρουαρίου 1992 ως τις 12 Φεβρουαρίου 1992 και ότι πληροφορήθηκε ρητώς την απόφαση με έγγραφο της 7ης Φεβρουαρίου 1992, που έλαβε στην κατοικία της στις 10 Φεβρουαρίου 1992. Τέλος, διαπιστώνει ότι η Επιτροπή ανέβαλε ως τις 4 Μαρτίου 1992, αργότερα δε ως τις 25 Μαρτίου 1992, την ημερομηνία που η ενάγουσα έπρεπε να αναλάβει τα καθήκοντά της στην υγειονομική υπηρεσία.
- 38 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι το γεγονός ότι η απόφαση, με την αρχική της μορφή, ίσχυσε τυπικώς πριν κοινοποιηθεί στην ενάγουσα δεν μπορούσε να θίξει τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη της. Πρώτον, η ενάγουσα έπρεπε να γνωρίζει, μετά τις συνομιλίες της 9ης και 15ης Ιανουαρίου 1992, ότι, τουλάχιστον, υφίστατο ισχυρή πιθανότητα να μετακινηθεί στο εγγύς μέλλον. Δεύτερον, η επίμαχη απόφαση, ένα από τα αποτελέσματα της οποίας ήταν να διαταχθεί η ενάγουσα να τεθεί στη διάθεση της υγειονομικής υπηρεσίας, δεν μπορούσε, από τη φύση της, να έχει στην πράξη αποτελέσματα πριν

από την κοινοποίησή της στην ενδιαφερομένη. Ούτε μπορούσε να έχει στην πράξη αποτελέσματα κατά το διάστημα που η ενάγουσα τελούσε σε άδεια ασθενείας. Τέλος, η Επιτροπή, αφού δέχθηκε να αναβάλει ως τις 4 Μαρτίου 1992, κατόπιν δε ως τις 25 Μαρτίου 1992, την ημερομηνία που η ενάγουσα έπρεπε να αναλάβει τα καθήκοντά της στην υγειονομική υπηρεσία, ανέβαλε στην πραγματικότητα μέχρι τις ημερομηνίες αυτές την ημερομηνία πραγματικής ενάρξεως της ισχύος της αποφάσεως.

- 39 Επομένως, πρέπει ν' απορριφθεί ο πρώτος ισχυρισμός που προβάλλει η ενάγουσα.

Επί της παραβάσεως του άρθρου 7 του ΚΥΚ

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 40 Η ενάγουσα υπενθυμίζει ότι, δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 1, του ΚΥΚ, οι αποφάσεις περί μετακινήσεως πρέπει να λαμβάνονται αποκλειστικώς προς το συμφέρον της υπηρεσίας και υποστηρίζει ότι αυτό δεν συνέβη εν προκειμένω.
- 41 Ειδικότερα προβάλλει:
- ότι δεν υφίστατο κανένας επείγων λόγος να μετακινηθεί από τη θέση της πριν από τη συνταξιοδότησή της. Σχετική διαβεβαίωση της είχε δοθεί κατά τις προκαταρκτικές συζητήσεις που είχε ειδικά με τον R. και τον Dr H.
 - ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ποτέ γιατί ήταν αναγκαία η μετακίνησή της στην υγειονομική υπηρεσία.
 - ότι εστερείτο κοινής λογικής η αυτεπάγγελτη μετακίνηση ενός υπαλλήλου λίγο πριν από τη συνταξιοδότησή του, υπαλλήλου στον οποίο απέμειναν ακόμη να λάβει πολλές ημέρες αδείας και του οποίου η παρουσία θα ήταν πιο χρήσιμη και αποδοτική στην παλαιά του υπηρεσία.
 - ότι ποτέ δεν της δόθηκαν εξηγήσεις ως προς το τί καλύπτουν τα καθήκοντα του ιατρού-συμβούλου στην υγειονομική υπηρεσία.

— ότι η αποχώρησή της από την παλαιά της υπηρεσία υποχρέωσε την Επιτροπή να προσλάβει τρεις νέους ιατρούς, κατά συνέπεια δε, να υποβληθεί σε πρόσθετα έξοδα.

- 42 Η Επιτροπή απαντά ότι, κατά πάγια νομολογία, υπό την επιφύλαξη του συμφέροντος της υπηρεσίας, τα θεσμικά όργανα διαθέτουν ευρεία εξουσία εκτιμήσεως κατά την εσωτερική οργάνωση των υπηρεσιών τους. Επομένως, ο έλεγχος αυτής της εξουσίας εκτιμήσεως πρέπει να περιορίζεται στο ζήτημα αν το θεσμικό όργανο χρησιμοποίησε την εξουσία αυτή κατά τρόπο προδήλως εσφαλμένο. Παραπέμπει, ως παράδειγμα, στην απόφαση του Πρωτοδικείου της 13ης Δεκεμβρίου 1990, T-20/89, Moritz κατά Επιτροπής (Συλλογή 1990, σ. II-769).
- 43 Κατά την Επιτροπή, από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει ότι έκανε χρήση της εξουσίας της εκτιμήσεως κατά τρόπο προδήλως εσφαλμένο όταν αποφάσισε να μετακινήσει την ενάγουσα στην υγειονομική υπηρεσία. Πράγματι, όπως είχε αναγνωριστεί από δύο διαδοχικούς γενικούς διευθυντές, πριν από περισσότερο από τρία χρόνια, ήταν αναγκαία η ενίσχυση της υγειονομικής υπηρεσίας για λόγους συνδεομένους με την αύξηση του φόρτου εργασίας της.
- 44 Στο υπόμνημά της απαντήσεως, που υπέβαλε στις 17 Φεβρουαρίου 1993, η ενάγουσα διερωτάται γιατί η θέση που έπρεπε να καταλάβει στην υγειονομική υπηρεσία, εφόσον ήταν τόσο σημαντική, δεν πληρώθηκε επί τρία έτη και παραμένει κενή από τη συνταξιοδότηση της ενάγουσας την 1η Ιανουαρίου 1993.
- 45 Η Επιτροπή εξηγεί, στο υπόμνημά της ανταπαντήσεως, ότι η θέση Α 4 της ενάγουσας αντικαταστάθηκε με θέση εκτάκτου υπαλλήλου, για την οποία έχει δημοσιευθεί ανακοίνωση κενής θέσεως, και ότι τα καθήκοντα που αντιστοιχούν στη θέση αυτή εκτελούνται προσωρινώς από έναν ιατρό.
- 46 Για ν' απαντήσει στο επιχείρημα της ενάγουσας ότι δεν υπήρχε καμιά ανάγκη ενισχύσεως της υγειονομικής υπηρεσίας των Βρυξελλών, η Επιτροπή αναφέρεται, επίσης στο υπόμνημά της ανταπαντήσεως, σε μια μελέτη των υγειονομικών υπηρεσιών, η οποία πραγματοποιήθηκε κατά τα τέλη του 1991 και η οποία επέτρεψε να εκτιμηθούν λεπτομερώς οι ανάγκες της υγειονομικής υπηρεσίας κατά

τον χρόνο που ελήφθη το μέτρο της μετακινήσεως. Η μελέτη αυτή έκανε να φανεί η έλλειψη ισορροπίας σε έμπυχο υλικό που υφίστατο μεταξύ των εδρών των Βρυξελλών (τρεις ιατροί υπάλληλοι πλήρους απασχολήσεως για 16 000 πρόσωπα), του Λουξεμβούργου (δύο ιατροί υπάλληλοι πλήρους απασχολήσεως για 3 500 πρόσωπα) και της Ispra (τέσσερις ιατροί υπάλληλοι πλήρους απασχολήσεως για 2 000 πρόσωπα).

- 47 Η Επιτροπή θεωρεί εξάλλου ότι το γεγονός ότι πλησίαζε η ηλικία συνταξιοδότησεως δεν αποτελεί επιχείρημα που μπορεί ν' αντισταχθεί κατά μιας μετακινήσεως η οποία αποφασίστηκε προς το συμφέρον της υπηρεσίας. Πολύ μάλιστα περισσότερο στην προκειμένη περίπτωση που η ενάγουσα είχε ήδη αποκτήσει ορισμένη πείρα στην υγειονομική υπηρεσία μεταξύ 1970 και 1979, έτσι ώστε μπορούσε να αναμένεται ότι θα μπορούσε να συμβάλει αμέσως και αποτελεσματικώς στις εργασίες της υπηρεσίας αυτής.
- 48 Η Επιτροπή απορρίπτει επίσης το επιχείρημα της ενάγουσας ότι αγνοούσε τί κάλυπτε η υπηρεσία του ιατρού-συμβούλου. Της δόθηκαν επανειλημμένως εξηγήσεις για τα καθήκοντα που κλήθηκε να ασκήσει στη νέα της θέση. Η Επιτροπή αναφέρεται σχετικά στο έγγραφο του Dr H. της 19ης Μαρτίου 1992.
- 49 Η ενάγουσα αντιτάσσει με το υπόμνημά της απαντήσεως ότι οι εργασίες της υγειονομικής υπηρεσίας είχαν εξελιχθεί πολύ από την αποχώρησή της το 1980, ότι η πραγματική ανάληψη των νέων της ευθυνών ήταν αδύνατη μέσα στο διαθέσιμο χρόνο και ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι είχε τη θέση της στην υγειονομική υπηρεσία διότι είναι ιατρός και διότι «πρέπει να ασκεί την ιατρική».
- 50 Απαντώντας στο επιχείρημα της ενάγουσας ότι η αποχώρησή της από την προηγούμενη υπηρεσία της προκάλεσε πρόσθετα έξοδα, η Επιτροπή δηλώνει ότι η προσωρινή πρόσληψη δύο (και όχι τριών) ιατρών δικαιολογείται από τις αυξημένες ανάγκες της υπηρεσίας και δεν έχει σχέση με την αποχώρηση της ενάγουσας. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, εξάλλου, οι ιατροί αυτοί προσελήφθησαν υπό καθεστώς ημιαπασχολήσεως, ο πρώτος για είκοσι ώρες και ο δεύτερος για δώδεκα ώρες την εβδομάδα, και ότι, εν πάση περιπτώσει, τα έξοδα που συνδέονται με τις υπηρεσίες τους είναι πολύ κατώτερα από αυτά στα οποία η Επιτροπή έχει υποβληθεί για την ενάγουσα.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 51 Πρέπει να παρατηρηθεί κατ' αρχάς ότι, για να εκτιμηθούν καλύτερα τα επιχειρήματα που προέβαλε η ενάγουσα (προς στήριξη του ισχυρισμού αυτού), το Πρωτοδικείο έθεσε στην Επιτροπή τρεις ερωτήσεις σχετικά με την ημερομηνία κατά την οποία η ενάγουσα άρχισε πραγματικά να εργάζεται στην υγειονομική υπηρεσία, το σύνολο των ημερών αδείας που της απέμενε να λάβει τότε και την ημερομηνία κατά την οποία άρχισε πράγματι να εργάζεται στην υγειονομική υπηρεσία ο υπάλληλος που τη διαδέχθηκε.
- 52 Με την απάντησή της επί της πρώτης ερωτήσεως, η Επιτροπή πληροφόρησε το Πρωτοδικείο ότι η ενάγουσα αρνήθηκε να τεθεί στη διάθεση της υγειονομικής υπηρεσίας και ότι, ως την αποχώρησή της λόγω συνταξιοδοτήσεως, συνέχισε να κατέχει το γραφείο της στο ταμείο ασθενείας. Η Επιτροπή κρίνει ότι η άρνηση αυτή αποτελεί απόδειξη πρόδηλης κακής θελήσεως. Η ενάγουσα βεβαιώνει μεν ότι αρνήθηκε να παράσχει τη βοήθειά της στην υγειονομική υπηρεσία, μέμφεται όμως τα επηρεάσαντα την ψυχολογική της κατάσταση σφάλματα της Επιτροπής. Από την απάντηση της Επιτροπής στη δεύτερη ερώτηση προκύπτει ότι η ενάγουσα διέθετε, στις 25 Φεβρουαρίου 1992, 59 ημέρες αδείας και ότι από αυτές έλαβε 46 ημέρες κατά τους μήνες που προηγήθηκαν της αποχωρήσεώς της λόγω συνταξιοδοτήσεως. Απαντώντας στην τρίτη ερώτηση, η Επιτροπή δήλωσε ότι κατά τον χρόνο της συνεδριάσεως κανένας υπάλληλος δεν είχε ακόμη αντικαταστήσει την ενάγουσα στην υγειονομική υπηρεσία. Η Επιτροπή αιτιάται προς τούτο τα κονδύλια που παρέχει ο προϋπολογισμός στα θεσμικά όργανα και την ύπαρξη πλήρους απαγορεύσεως προσλήψεων.
- 53 Κατά πάγια νομολογία, τα θεσμικά όργανα διαθέτουν ευρεία εξουσία εκτιμήσεως τόσο κατά την οργάνωση των υπηρεσιών τους σε συνάρτηση με την αποστολή που τους έχει ανατεθεί όσο και κατά την τοποθέτηση, ενόψει της αποστολής αυτής, του προσωπικού που τελεί στη διάθεσή τους, υπό την προϋπόθεση όμως ότι η τοποθέτηση αυτή ενεργείται προς το συμφέρον της υπηρεσίας και τηρείται η ισοτιμία των θέσεων (βλ., ως την πλέον πρόσφατη, την απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Ιουνίου 1992, T-49/91, Turner κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1855, σκέψη 34). Το Δικαστήριο είχε την ευκαιρία να διευκρινίσει ότι τα προβλήματα που ενδέχεται να προκαλέσει η αποχώρηση ενός υπαλλήλου στην προηγούμενη υπηρεσία του και το όφελος που ενδέχεται να έχει η νέα του υπηρεσία από τη μετακίνηση αποτελούν σκέψεις που εμπίπτουν στην ίδια εξουσία εκτιμήσεως (απόφαση της 14ης Ιουλίου 1983, 176/82, Nebe κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 2475, σκέψη 18). Συνεπώς, λαμβανομένης υπόψη της εκτάσεως της εξουσίας εκτιμήσεως των θεσμικών οργάνων κατά την αξιολόγηση του συμφέροντος της υπηρεσίας, ο έλεγχος του Πρωτοδικείου πρέπει να περιορίζεται στο ζήτημα αν η ΑΔΑ κινήθηκε εντός ορίων που δεν μπορούν να επικριθούν και δεν έκανε χρήση της εξουσίας της εκτιμήσεως κατά τρόπο προδήλως εσφαλμένο (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση Moritz κατά Επιτροπής, σκέψη 39).

- 54 Πρέπει επίσης να υπομνηστεί ότι κάθε υπάλληλος υπέχει ένα θεμελιώδες καθήκον νομιμοφροσύνης και συνεργασίας με τη διοίκηση στην οποία υπάγεται [βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Δεκεμβρίου 1966, 3/66, Alfieri κατά Κοινοβουλίου, Recueil 1966, σ. 633, συγκεκριμένα σ. 650 (υφίσταται μόνο συνοπτική μετάφραση στα ελληνικά: Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 463)]. Το Πρωτοδικείο κρίνει ότι εξ αυτού έπεται ότι η Επιτροπή, όταν εκτιμά τις πιθανές συνέπειες για την υπηρεσία μιας αποφάσεως περί μετακινήσεως, δικαιούται να προσδοκά ότι ο περί ου πρόκειται υπάλληλος θα συμπεριφερθεί σύμφωνα με το καθήκον νομιμοφροσύνης και συνεργασίας που υπέχει. Το καθήκον αυτό συνεπάγεται, στην περίπτωση μετακινήσεως, την υποχρέωση του μετακινήθεντος υπαλλήλου να τεθεί στη διάθεση της νέας διοικητικής μονάδας. Αν ο ενδιαφερόμενος φρονεί ότι η απόφαση πάσχει οποιοδήποτε ελάττωμα, μπορεί να ασκήσει τα μέσα παροχής έννομης προστασίας που προβλέπει ο ΚΥΚ, αλλά δεν δικαιούται να αρνηθεί να ασκήσει τα καθήκοντά του στη νέα υπηρεσία όπου έχει τοποθετηθεί.
- 55 Ακριβώς υπό το φως των αρχών αυτών πρέπει να εξεταστούν οι περιστάσεις υπό τις οποίες ελήφθη η απόφαση μετακινήσεως της ενάγουσας.
- 56 Όσον αφορά κατ' αρχάς το όφελος που μπορούσε να αντλήσει η υγειονομική υπηρεσία από τη μετακίνηση της ενάγουσας, πρέπει να τονιστεί, αφενός μεν, ότι ο προϊστάμενος της υγειονομικής υπηρεσίας είχε υποβάλει, πριν από την επίμαχη απόφαση, αίτηση για ενίσχυση του προσωπικού της υπηρεσίας του, αφετέρου δε, ότι μια μελέτη της Επιτροπής που έγινε περί τα τέλη του 1991 είχε δείξει ότι η υγειονομική επιτροπή των Βρυξελλών διέθετε πολύ λίγους ιατρούς υπαλλήλους πλήρους απασχολήσεως σε σχέση με τις υπηρεσίες της Ισραλ και του Λουξεμβούργου. Εξάλλου, δεν αμφισβητείται ότι είχε αυξηθεί ο φόρτος εργασίας στην υπηρεσία αυτή. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η ενάγουσα είχε εργαστεί στην υπηρεσία αυτή μεταξύ 1970 και 1979 και ότι, μετά τη λήψη της αποφάσεως περί μετακινήσεως, ο προϊστάμενος της υγειονομικής υπηρεσίας εκδήλωσε τη φροντίδα να την υποδεχθεί υπό τις καλύτερες δυνατές συνθήκες και μάλιστα της απέστειλε, στις 19 Μαρτίου 1992, έγγραφο που περιείχε περιγραφή των μελλοντικών καθηκόντων της στην υπηρεσία.
- 57 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι η ενάγουσα μπορούσε να συμβάλει σημαντικά στη λειτουργία της υγειονομικής υπηρεσίας κατά τους τελευταίους μήνες της σταδιοδρομίας της και ότι η Επιτροπή, όταν έλαβε την επίμαχη απόφαση, εδικαιούτο να υποθέσει ότι η ενάγουσα θα επεδείκνυε συμπεριφορά σύμφωνη με την υποχρέωσή της συνεργασίας και νομιμοφροσύνης.

- 58 Όσον αφορά τις αρνητικές συνέπειες που θα μπορούσε να έχει για τη μονάδα «Ασφάλεια κατά ασθενείας και ατυχημάτων» η μετακίνηση της ενάγουσας, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι η ενάγουσα δεν απέδειξε ότι τα αποτελέσματα αυτά ήταν σημαντικότερα από το όφελος που θα μπορούσε να πορισθεί η υγειονομική υπηρεσία από την εργασία της, αν μάλιστα ληφθεί υπόψη η ανάγκη ενισχύσεως του προσωπικού της υπηρεσίας αυτής.
- 59 Ενόψει των προεκτεθέντων το Πρωτοδικείο κρίνει ότι η Επιτροπή δεν χρησιμοποίησε κατά προδήλως εσφαλμένο τρόπο την εξουσία της εκτιμήσεως αποφασίζοντας να μετακινήσει την ενάγουσα στην υγειονομική υπηρεσία. Επομένως, ο δεύτερος ισχυρισμός είναι απορριπτός.

Επί της παραβάσεως του άρθρου 25 του ΚΥΚ

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 60 Η ενάγουσα αμφισβητεί την αιτιολογία της αποφάσεως περί μετακινήσεως, ουσιαστικώς για τον λόγο ότι η αναφορά της αποφάσεως αυτής στο συμφέρον της υπηρεσίας στηρίζεται σε εσφαλμένη εκτίμηση της πραγματικής βοήθειας που μπορούσε να παράσχει στην υγειονομική υπηρεσία κατά το τέλος της σταδιοδρομίας της. Προβάλλει επίσης ότι, παρά τις πολλές αιτήσεις της, ουδέποτε έλαβε λεπτομερή περιγραφή των καθηκόντων που θα της ανετίθεντο στη νέα θέση.
- 61 Κατά την Επιτροπή, η αυτεπάγγελτη μετακίνηση της ενάγουσας έγινε σαφώς προς το συμφέρον της υπηρεσίας, πριν δε από την απόφαση περί μετακινήσεως, όπως και μετά από αυτή, έγιναν πολλές συζητήσεις και ανταλλαγή σημειωμάτων που επέτρεψαν στην ενάγουσα να αντιληφθεί τους λόγους που πρυτάνευσαν για τη λήψη της αποφάσεως και να μάθει τη φύση των καθηκόντων που θα της ανετίθεντο. Αναφέρεται σχετικά στις συνομιλίες της ενάγουσας με τον Dr H. στις 15 και 16 Ιανουαρίου 1992, στα έγγραφα του Dr H. της 14ης Φεβρουαρίου και 19ης Μαρτίου 1992 και στο γεγονός ότι η ενάγουσα δύο φορές δεν ανταποκρίθηκε σε πρόσκληση από τον Dr H. σε γεύμα, κατά τη διάρκεια του οποίου θα συνεζητείτο το ζήτημα των μελλοντικών δραστηριοτήτων της.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 62 Όπως προκύπτει από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου, η υποχρέωση αιτιολογήσεως των βλαπτικών αποφάσεων, η οποία προβλέπεται από το άρθρο 25 του ΚΥΚ, έχει στόχο να επιτρέψει στο Πρωτοδικείο να ασκήσει τον έλεγχο της νομιμότητας της αποφάσεως και να παράσχει στον ενδιαφερόμενο επαρκείς ενδείξεις ώστε να γνωρίσει αν η απόφαση είναι θεμελιωμένη ή αν πάσχει ελάττωμα που επιτρέπει να αμφισβητηθεί η νομιμότητά της. Η απαίτηση αυτή πληρούται όταν η πράξη που υπόκειται σε προσφυγή έχει εκδοθεί εντός πλαισίου που είναι γνωστό στον υπάλληλο και που του επιτρέπει να αντιληφθεί το περιεχόμενο ενός μέτρου που τον αφορά προσωπικά (απόφαση της 1ης Ιουνίου 1983, 36/81, 37/81 και 218/81, Seton κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 1789).
- 63 Το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι, σε σημείωμα που απηύθυνε στην ενάγουσα στις 14 Φεβρουαρίου 1992 (συνημμένο 7 στο δικόγραφο της αγωγής), ο προϊστάμενος της υγειονομικής υπηρεσίας ειδοποίησε εγγράφως την ενάγουσα ότι η μετακίνησή της σκοπούσε στην αύξηση του αριθμού των ιατρών υπαλλήλων της υγειονομικής υπηρεσίας, όπου υπήρχαν μόνον τρεις ιατροί για 12 000 υπαλλήλους, και ότι τρία έτη προηγουμένως είχε υποβάλει αίτηση ενισχύσεως του προσωπικού.
- 64 Λαμβάνοντας υπόψη την έκταση της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει η ΑΔΑ σε θέματα οργανώσεως των υπηρεσιών, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι η εξήγηση που περιλαμβάνεται στο σημείωμα αυτό της 14ης Φεβρουαρίου 1992 πληροί την υποχρέωση αιτιολογήσεως που προβλέπει το άρθρο 25 του ΚΥΚ.
- 65 Κατόπιν αυτού, ο τρίτος ισχυρισμός που προβάλλει η ενάγουσα πρέπει ν' απορριφθεί.

Επί της υπάρξεως καταχρήσεως εξουσίας*Επιχειρήματα των διαδίκων*

- 66 Η ενάγουσα προβάλλει ότι άλλοι, πολλαπλοί και συγκλίνοντες, λόγοι και όχι το συμφέρον της υπηρεσίας βρίσκονται πίσω από την απόφαση μετακινήσεώς της. Υποστηρίζει ότι στην πραγματικότητα η απόφαση αυτή ελήφθη για να απομακρυνθεί από την υπηρεσία του ταμείου ασθενείας λόγω της διενέξεως που είχε

με τον C., προϊστάμενο της μονάδας. Όσον αφορά τις λεπτομέρειες αυτής της διενέξεως, παραπέμπει στο ιστορικό που παρατίθεται στην προαναφερθείσα απόφαση Turner κατά Επιτροπής.

- 67 Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο, αφενός μεν, δεν έτυχον ικανοποιητικής απαντήσεως τα λογικά επιχειρήματα που προέβαλε η ενάγουσα κατά της αποφάσεως που την αφορούσε, αφετέρου δε, αρνήθηκε η Επιτροπή την προσφορά της ενάγουσας να εξετάσει άλλες εξώδικες λύσεις που θα επέτρεπαν την εξομάλυνση της διενέξεως.
- 68 Η Επιτροπή αντιτάσσει ότι, κατά πάγια νομολογία, «μια απόφαση είναι πλημμελής λόγω καταχρήσεως εξουσίας όταν βάσει αντικειμενικών, ουσιωδών και συγκλινουσών ενδείξεων παρίσταται εκδοθείσα για την επίτευξη σκοπών ξένων προς αυτούς που επικαλείται» (απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Ιουνίου 1984, 69/83, Lux κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, Συλλογή 1984, σ. 2447). Η Επιτροπή φρονεί ότι, στην παρούσα υπόθεση, η ενάγουσα δεν προσκόμισε κανένα αποδεικτικό στοιχείο που να επιτρέπει να συναχθεί ότι το μέτρο της μετακινήσεως συνιστά καταχρηστική άσκηση της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει, ως θεσμικό όργανο, για την οργάνωση των υπηρεσιών της.
- 69 Η Επιτροπή προσθέτει ότι είναι τελείως ανακριβής ο ισχυρισμός ότι η απόφαση περί μετακινήσεως ελήφθη λόγω της διενέξεως της ενάγουσας με τον C. Επιπλέον, υπενθυμίζει ότι, εν πάση περιπτώσει, «η απόφαση μετακινήσεως υπαλλήλου για να τερματιστεί μια διοικητική κατάσταση που έγινε αφόρητη πρέπει να θεωρηθεί ληφθείσα προς το συμφέρον της υπηρεσίας» (απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Μαρτίου 1990, C-116/88 και C-149/88, Hecq κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-599).

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 70 Πρέπει να υπομνηστεί, αφενός μεν, ότι η έννοια της καταχρήσεως εξουσίας έχει σαφώς καθορισμένο περιεχόμενο και αναφέρεται στο γεγονός ότι μια διοικητική αρχή έχει κάνει χρήση των εξουσιών της για σκοπό διαφορετικό από εκείνον για τον οποίον της έχουν απονεμηθεί, αφετέρου δε, ότι κατά πάγια νομολογία μια απόφαση έχει εκδοθεί κατά κατάχρηση εξουσίας μόνον όταν, βάσει αντικειμενικών, ουσιωδών και συγκλινουσών ενδείξεων, προκύπτει ότι

έχει εκδοθεί προς επίτευξη σκοπών ξένων προς αυτούς που επικαλείται (απόφαση του Πρωτοδικείου της 26ης Νοεμβρίου 1991, T-146/89, Williams κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, Συλλογή 1991, σ. II-1293, σκέψεις 87 και 88).

71 Τα συγκεκριμένα επιχειρήματα που προβάλλει η ενάγουσα για να στηρίξει τον παρόντα ισχυρισμό είναι τα ακόλουθα:

— το γεγονός ότι υφίστατο, το 1990 και το 1991, σημαντική διαφορά απόψεων μεταξύ της ενάγουσας και του προϊσταμένου του τμήματός της σχετικά με μια απόφαση αναδιοργάνωσης της υπηρεσίας στην οποία η ενάγουσα τότε υπηρετούσε·

— το γεγονός ότι, κατά την ενάγουσα, η απόφαση περί μετακινήσεως ελήφθη κατόπιν πρωτοβουλίας του γενικού διευθυντή της ΓΔ ΙΧ και όχι κατόπιν αιτήσεως της υγειονομικής υπηρεσίας·

— το γεγονός ότι τα επιχειρήματα που προέβαλε η ενάγουσα κατά της αποφάσεως μετακινήσεώς της δεν έτυχον, κατ' αυτή, ικανοποιητικής απαντήσεως· και

— το γεγονός ότι, παρά την αντίθεση που εκδήλωσε η ενάγουσα στη μετακίνησή της, η Επιτροπή αρνήθηκε να εξετάσει τη δυνατότητα εξώδικης λύσεως της διαφοράς.

72 Το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι τα επιχειρήματα αυτά δεν αποτελούν αντικειμενικές, ουσιώδεις και συγκλίνουσες ενδείξεις που να μπορούν να αποδείξουν

επαρκώς, από νομικής απόψεως, ότι η επίμαχη μετακίνηση αποφασίστηκε για σκοπό διαφορετικό από εκείνον της ενισχύσεως του προσωπικού της υγειονομικής υπηρεσίας. Υπό τις περιστάσεις αυτές, πρέπει ν' απορριφθεί ο τέταρτος ισχυρισμός που προβάλλει η ενάγουσα.

Επί της παραβάσεως του καθήκοντος αρωγής

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 73 Η ενάγουσα υπενθυμίζει ότι το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο έχουν κρίνει ότι το καθήκον αρωγής επιβάλλει στην «αρμόδια αρχή, όταν αποφασίζει σχετικά με την κατάσταση υπαλλήλου, να λαμβάνει υπόψη το σύνολο των στοιχείων που μπορούν να έχουν επιρροή στην απόφασή της και να ενεργεί με βάση όχι μόνο το συμφέρον της υπηρεσίας, αλλά και εκείνο του ενδιαφερομένου υπαλλήλου» (διάταξη του Πρωτοδικείου της 7ης Ιουνίου 1991, T-14/91, Weyrich κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-235, σκέψη 50). Όμως, στην παρούσα υπόθεση, η εναγομένη δεν έλαβε καθόλου υπόψη το προσωπικό συμφέρον της ενάγουσας.
- 74 Η Επιτροπή αντιτείνει ότι από πάγια νομολογία προκύπτει ότι οι επιταγές του καθήκοντος αρωγής δεν μπορούν να εμποδίσουν την ΑΔΑ να λάβει τα μέτρα που θεωρεί αναγκαία προς το συμφέρον της υπηρεσίας (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 25ης Νοεμβρίου 1976, 123/75, Küster κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή τόμος 1976, σ. 605, και της 16ης Δεκεμβρίου 1987, 111/86, Delauche κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 5345). Προσθέτει ότι, κατά τη νομολογία του Πρωτοδικείου, «η πλήρωση κάθε θέσεως πρέπει να στηρίζεται κατ' αρχήν στο συμφέρον της υπηρεσίας» και ότι «το καθήκον αρωγής που έχει η διοίκηση έναντι των υπαλλήλων της αντικατοπτρίζει την ισορροπία των αμοιβαίων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που έχει δημιουργήσει ο ΚΥΚ στις σχέσεις μεταξύ της υπηρεσίας και των υπαλλήλων» (προαναφερθείσα απόφαση Moritz κατά Επιτροπής, σκέψη 39).
- 75 Η Επιτροπή φρονεί ότι, εν πάση περιπτώσει, από τα εκτεθέντα πραγματικά περιστατικά προκύπτει ότι εκπλήρωσε το καθήκον της αρωγής. Έτσι, ο Dr H. και οι R. και D. προσκάλεσαν επανειλημμένως την ενάγουσα σε συναντήσεις για να συζητήσουν τις λεπτομέρειες της μετακινήσεώς της, η Επιτροπή δέχθηκε την επιθυμία της ενάγουσας να επιτρέψει στη γραμματέα της να την ακολουθήσει στη νέα της υπηρεσία, ο Dr H. προσπάθησε πάντοτε να εξεύρει τις αναγκαίες λύσεις για να μπορέσει η ενάγουσα να ασκήσει τις δραστηριότητές της

στην υγειονομική υπηρεσία κατά τρόπο ικανοποιητικό, τέλος δε, η Επιτροπή έλαβε υπόψη τους προβληθέντες από την ενάγουσα ιατρικούς και λοιπούς άλλης φύσεως λόγους για να της επιτρέψει να αναβάλει την ημερομηνία μετακινήσεώς της.

- 76 Με το υπόμνημά της απαντήσεως, η ενάγουσα αντιτείνει ότι αποτέλεσε μονίμως αντικείμενο απειλητικών και ταπεινωτικών μέτρων. Αναφέρεται, ως παράδειγμα, στην αποστολή της αποφάσεως περί μετακινήσεως με συστημένη επιστολή στην κατοικία της, ενώ τελούσε σε άδεια ασθενείας και δεν υφίστατο καμία κατάσταση επείγοντος. Αναφέρεται επίσης στις συνθήκες υπό τις οποίες έγινε η μεταφορά των αντικειμένων της.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 77 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι από πάγια νομολογία προκύπτει ότι το καθήκον αρωγής της διοικήσεως έναντι των υπαλλήλων της αντικατοπτρίζει την ισορροπία των αμοιβαίων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που έχει δημιουργήσει ο ΚΥΚ στις σχέσεις μεταξύ της διοικητικής αρχής και των υπαλλήλων και ότι οι επιταγές του καθήκοντος αρωγής δεν μπορούν να εμποδίσουν την ΑΔΑ να λάβει τα μέτρα που θεωρεί αναγκαία προς το συμφέρον της υπηρεσίας, αφού η πλήρωση κάθε θέσεως πρέπει να στηρίζεται προεχόντως στο συμφέρον της υπηρεσίας (απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Ιουλίου 1992, Τ-59/91 και Τ-79/91, Ερρε κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. ΙΙ-2061, σκέψη 66). Λαμβανομένης υπόψη της εκτάσεως της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτουν τα θεσμικά όργανα για να αξιολογούν το συμφέρον της υπηρεσίας, ο έλεγχος του Πρωτοδικείου πρέπει να περιορίζεται στο ζήτημα αν η ΑΔΑ ενήργησε εντός ορίων που δεν μπορούν να επικριθούν και δεν έκανε χρήση της εξουσίας της εκτιμήσεως κατά τρόπο προδήλως εσφαλμένο (προαναφερθείσα απόφαση Moritz κατά Επιτροπής).

- 78 Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι η Επιτροπή, με τον τρόπο που έλαβε υπόψη τις επιθυμίες που εξέφρασε η ενάγουσα σχετικά με τον τρόπο μετακινήσεώς της, ανταποκρίθηκε στις επιταγές του καθήκοντος αρωγής. Το Πρωτοδικείο τονίζει ότι ο προϊστάμενος της υγειονομικής υπηρεσίας ανέφερε ρητώς στην ενάγουσα, με το σημείωμά του της 14ης Φεβρουαρίου 1992, ότι ήταν «πλήρως διατεθειμένος να εξεύρει με κοινή συμφωνία μαζί [της] τις επαρκείς και αναγκαίες λύσεις για να είναι ικανοποιητική η δραστηριότητά [της] εντός της υπηρεσίας και γι' [αυτή] και για το θεσμικό όργανο» και ότι η

Επιτροπή πράγματι δέχθηκε τόσο την αναβολή της πραγματικής ημερομηνίας μετακινήσεως όσο και την επιθυμία της ενάγουσας να επιτρέψει στη γραμματέα της να την ακολουθήσει στη νέα της υπηρεσία. Υπό τις περιστάσεις αυτές, ακόμη και αν μπορεί να είναι λυπηρό ότι η αξιολογη συμβολή που παρέσχε η ενάγουσα στην υπηρεσία των Κοινοτήτων τερματίστηκε με όχι ικανοποιητικούς όρους, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι η Επιτροπή πάντως δεν υπερέβη τα όρια της ευρείας εξουσίας της εκτιμήσεως κατά την αξιολόγηση τόσο των επιταγών του συμφέροντος της υπηρεσίας όσο και του συμφέροντος της ενάγουσας.

79 Επομένως, και ο πέμπτος ισχυρισμός πρέπει ν' απορριφθεί.

80 Απ' όλα τα ανωτέρω προκύπτει ότι η ενάγουσα δεν απέδειξε ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πταίσμα δυνάμενο να γεννήσει ευθύνη της. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η αγωγή πρέπει ν' απορριφθεί, χωρίς να χρειάζεται να εξεταστούν τα επιχειρήματα ως προς τη βλάβη που φέρεται ότι υπέστη η ενάγουσα.

Επί των δικαστικών εξόδων

81 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Κατά το άρθρο όμως 88 του ίδιου κανονισμού, στις διαφορές μεταξύ των Κοινοτήτων και των υπαλλήλων τους, τα όργανα φέρουν τα έξοδά τους.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αγωγή.

2) Οι διάδικοι φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα.

Καλογερόπουλος

Barrington

Schintgen

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 16 Δεκεμβρίου 1993.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

A. Καλογερόπουλος